

PEDAGOGNING OILA BILAN OLIB BORADIGAN IJTIMOYIY FAOLIYATI

Muhammadjonova Dinoraxon

Qo'qon universiteti Ta'lim fakulteti Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-24 guruh talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20227960>

Annotatsiya: Ushbu tezida pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyatining mazmuni, shakllari, usullari hamda uning ta'lim-tarbiya jarayonidagi o'rni keng yoritilgan. Oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi samarali hamkorlikning bolalar rivojiga ta'siri, pedagogning ota-onalar bilan ishlashdagi kasbiy mahorati va zamonaviy yondashuvlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Pedagog, oila, ijtimoiy faoliyat, hamkorlik, tarbiya, kommunikatsiya, bola rivoji, pedagogik maslahat, ijtimoiy muhit

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan eng muhim vazifalardan biri –barkamol avlodni tarbiyalashdir. Bu jarayon faqat ta'lim muassasasi doirasida emas, balki oila bilan uzviy hamkorlik asosida amalga oshiriladi. Oila – bola shaxsining shakllanishida birlamchi ijtimoiy muhit bo'lib, unda bola dastlabki hayotiy ko'nikmalarni, axloqiy qadriyatlarni va ijtimoiy xulq-atvorni o'zlashtiradi. Shu bois pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyati zamonaviy ta'limning ajralmas qismi hisoblanadi. Pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyachi va ijtimoiy hamkor sifatida ham faoliyat yuritadi. U ota-onalar bilan samarali muloqot o'rnatib, bolalarning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu sababli, pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyati tizimli va maqsadli bo'lishi lozim. Bu jarayonda pedagog nafaqat maslahatchi, balki oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi ko'priq vazifasini ham bajaradi. Oila muhitini o'rganish, ota-onalarning pedagogik madaniyatini oshirish va ularni ta'lim jarayoniga faol jalb etish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Pedagogning ushbu yo'nalishdagi faoliyati ota-onalar bilan turli interfaol usullar, davra suhbatlari va individual maslahatlar orqali amalga oshiriladi. Bu esa o'z navbatida, bolaning ijtimoiy moslashuvi, uning qobiliyatlarini erta aniqlash va yuzaga kelishi mumkin bo'lgan tarbiyaviy muammolarni o'z vaqtida bartaraf etish imkonini beradi. Zero, sog'lom ijtimoiy muhit va pedagogik hamkorlik qaror topgan oilada voyaga yetayotgan bola jamiyat uchun har tomonlama foydali va komil inson bo'lib yetishadi.

Pedagogning oila bilan hamkorligi bir necha bosqichli va murakkab jarayon bo'lib, u bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishidan boshlanadi. Ushbu faoliyatning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat: Oila bilan individual ishlash: Har bir oilaning o'ziga xos ijtimoiy-maishiy sharoiti, tarbiya uslubi va ma'naviy muhiti mavjud. Pedagog uyga tashriflar va shaxsiy suhbatlar orqali oiladagi muhitni o'rganadi va zarur hollarda ota-onaga pedagogik tavsiyalar beradi. Ota-onalar pedagogik madaniyatini oshirish:ko'p hollarda ota-onalar yosh bolalar psixologiyasi va ularning ehtiyojlarini to'liq tushunmasligi mumkin. Pedagog tomonidan tashkil etiladigan "Pedagogik maslahatxonalar" kabi shakllar ularning bilimini boyitishga xizmat qiladi. Jamoaviy tadbirlar va loyihalar: "Ochiq eshiklar kuni", "Biz sportchi oilamiz", "Mening onajonim mahorati" kabi musobaqa va tadbirlar oila a'zolarini ta'lim muassasasi bilan yaqinlashtiradi. Bu o'z navbatida bolada jamoaga nisbatan ishonch va g'urur tuyg'usini uyg'otadi. Zamonaviy axborot texnologiyalari davrida pedagoglar telegram guruhlari, onlayn platformalar va videomaslahatlar orqali oilalar bilan tezkor muloqotni yo'lga qo'ymoqdalar. Bu esa masofadan turib ham ta'lim va tarbiya jarayonini nazorat qilish va muvofiqlashtirish imkonini bermogda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, pedagogning oila bilan olib boradigan ijtimoiy faoliyati shunchaki rasmiy hamkorlik emas, balki jamiyatning intellektual va ma'naviy poydevorini mustahkamlovchi strategik jarayondir. O'tkazilgan tahlillar asosida quyidagi yakuniy xulosalarga kelindi: Ta'lim muassasasida berilayotgan bilim va tarbiya oiladagi muhit bilan uyg'unlashgandagina kutilgan samarani beradi. Pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki malakali maslahatchi va oila bilan jamiyat o'rtasidagi ko'priq vazifasini bajaradi. Uning oiladagi muammolarni to'g'ri tashxis qila olishi va ota-onalarga individual yondashushi tarbiyaviy muammolarning oldini olishda asosiy omil hisoblanadi. Shu bilan birga, pedagogning ijtimoiy faoliyati ota-onalarda farzand tarbiyasiga nisbatan ongli munosabatni va yuqori mas'uliyat hissini shakllantiradi. Hamkorlikning tizimli yo'lga qo'yilishi natijasida ota-onalar ta'lim-tarbiya jarayonining passiv kuzatuvchisidan faol ishtirokchisiga, pedagogning esa eng yaqin hamfikriga aylanadi. Bu jarayonda zamonaviy axborot texnologiyalari va interfaol metodlardan unumli foydalanish muloqotning tezkorligi va natijadorligini kafolatlaydi. Ayniqsa, oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi o'zaro ishonchga asoslangan munosabatlar bolaning ijtimoiy moslashuvini yengillashtiradi, uning qobiliyatlarini erta aniqlash va rivojlantirishga xizmat qiladi. Zero, pedagogning oilalar bilan olib boradigan samarali faoliyati nafaqat alohida shaxsning kamoloti, balki jamiyatning umumiy ma'naviy-axloqiy darajasini yuksaltirishda ham hal qiluvchi ahamiyatga egadir. Umumiy yakun sifatida aytish mumkinki, pedagogning kasbiy mahorati va oila bilan hamkorligi barqaror bo'lgan muhitdagina "Uchinchi Renessans" poydevorini qo'yishga qodir, har tomonlama yetuk va vatanparvar avlodni voyaga yetkazish mumkin. Ushbu hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqish davlat ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishi bo'lib qolishi lozim.

References:

1. Egamberdiyeva N.M. Ijtimoiy pedagogika. – Toshkent: "Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi" nashriyoti, 2009. (Ushbu kitobda pedagogning oila va jamiyat bilan ishlash usullari juda yaxshi yoritilgan).
2. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – Toshkent: "Tafakkur sarchashmalari", 2018.
3. Inamova M. Oilada bolalarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi. – Toshkent: TDPU, 2012.
4. Xasanboyeva O. Oila pedagogikasi. – Toshkent: "Aloqachi", 2007.